

BEYAZ RUSYA CUMHURİYETİ

Hazırlayan: TÜRSAB Ar-Ge Departmanı

Geçtiğimiz yıla kadar Belarus'tan Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısında düzenli bir artış sözkonusu iken, hatta 2008 yılında % 44 gibi ciddi bir artış yaşanmışken, 2009 yılının 11 aylık döneminde -% 7,22 oranında bir gerileme dikkat çekiyor. Bu pazarda çalışan seyahat acentalarından alınan bilgiye göre bu düşüşün en büyük nedeni ekonomik kriz.

1991 yılında Sovyetler Birliği'nden ayrılarak bağımsızlığına kavuşsa da, Moskova Hükümeti ile ilişkilerini her zaman sıcak tutan Belarus ile Rusya arasında petrol krizi nedeniyle bir gerilim yaşanıyor. Anlaşmazlığın nedeni ise Belarus'un Rusya'dan alarak Avrupa'ya ihraç ettiği petrole Rusya Hükümeti tarafından uygulanan vergi artışı. Krizin ne kadar süreceği henüz bilinmese de, ekonomisi ağırlıklı olarak Rusya'ya ihracata bağlı olan Belarus'un, tüm dünyayı etkisi altına alan küresel ekonomik kriz yanında, komşu ülkeyle yaşadığı bu sorunun ülke ekonomisini olumsuz yönde etkileyeceği kesin.

Belarus, ülkemizdeki bir diğer adıyla Beyaz Rusya ekonomisi 2004-2008 yılları arasında ortalama % 8 gibi ciddi bir büyüme gösterdi. Geçtiğimiz yıl ise yaklaşık (-% 4)'lük bir gerileme yaşadı. Ekonomi uzmanları, 2010 yılında % 1.8'lik artışla yeniden pozitif duruma gelirse de uzun vadede 2004-2008 yılları arasında yaşanan performansın yakalanamayacağı öngörüsünde bulunuyorlar.

Neden “Beyaz”

Kimi kaynaklarda Beyaz Rusya adının yaklaşık 13. yüzyılda kullanılmaya başlandığı ifade ediliyor, ancak “Beyaz” isminin nereden geldiği konusunda net bir bilgi yok. Kimi kaynaklarda, “beyaz” geleneksel beyaz giyeceği temsil ediyor denilirken, kimisinde ülkenin bir kısmını kaplayan kumların kastedildiği ifade ediliyor. Bir başka kaynakta ise, “beyaz”ın o dönemlerde Tatarlara hiç haraç vermemekten kaynaklanan bir unvan olduğu ifade ediliyor.

Kökenleri Kuzey asıllı olan Beyaz Rusya, 13. yüzyıldaki Tatar istilasından sonra 14. yüzyılda Litvanya Grandükü'ne boyun eğmek zorunda kalır. 14. yüzyılın ikinci yarısında Litvanya prenslerinin Polonya'ya yönelmesi, 1386 yılında Grandük Jagello'nun Polonya Kraliçesi Jadwiga ile evlenmesi, Beyaz Rusya'nın Polonya'nın egemenliğine girmesine neden olur.

Bu arada daha sonra Rus Çarlığı'na dönüşecek olan Moskova Düklüğü'nün tehdidi artmaya başlar. 1514 yılında Smolensk'i ele geçiren Ruslar, 1535 yılında Vilnius'a kadar gelirler fakat Polonyalılar 1572 tarihinden itibaren Beyaz Rusya'yı ele geçirirler. Rusların çeşitli dönemlerde ülkeyi geri alma girişimleri olsa da ancak 1654 yılının sonlarına ancak bu emellerine ulaşabilirler.

Ülkede bir idari merkez ve başta başkent Minsk, Vitebesk, Brest, Grodno, Gomel ve Grodno olmak üzere 6 bölge bulunuyor. 1919'dan bu yana ülkenin başkenti olan Minsk, ülkenin ulaşım, siyasi, ekonomi, kültür ve bilim merkezidir.

Deniz& Kum&Güneş İçin Geliyorlar

2010 yılında Belarus'tan Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %7.02 oranında artarak 152 bin 421 kişiye ulaştı.

2008 yılında Türkiye'yi 152 bin 614 Belarus vatandaşı ziyaret etmesine karşın, işletme belgeli otel ve benzeri konaklama merkezlerinde kalanların sayısı 11 binler civarında kalıyor. Belediye belgeli tesislerde kalanlarla birlikte konaklayanların sayısı 13 bin 55 kişi olması oldukça dikkat çekici.

İşletme belgeli tesislerde konaklayanların % 50'ye yakını İstanbul'u tercih ederken, onu Antalya, İzmir ve Ankara takip ediyor.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından verilen bilgiye göre Türkiye'yi ziyaret eden Belaroslular'ın yüzde 54'ü tatil & dinlenme amacı taşıyor, % 7.2'si akraba ve yakınlarını ziyaret ediyor, alışveriş için gelenlerin oranı ise % 7.2 civarında.

Bu pazarda çalışan seyahat acentalarından alınan bilgi de TÜİK verilerini doğrular nitelikte. Nitekim Beyaz Rusya ile çalışan bazı seyahat acentalarından alınan bilgiye göre, kültürel amaçlı gezilere yönelik ara ara talep geliyor olsa da, Türkiye'ye ağırlıklı olarak deniz&kum&güneş için geliyorlar. Ortalama gelir düzeyine sahip bu kişiler, genellikle 4-5 yıldızlı otelde kalıyor ve otel dışı aktivitelere fazla ilgi göstermiyorlar.

Aynı kaynaklardan alınan bilgiye göre turizm Beyaz Rusya'da yeni yeni gelişen bir segment. Ağırlıklı olarak komşu ülkelere gitmeyi tercih eden bu ülke vatandaşları son yıllarda daha uzak destinasyonlara da yönelmiş durumdadır.

Türkiye'yi Ziyaret Eden Belarus Vatandaşlarının Sayısı					
MİLLİYET	YILLAR			DEĞİŞİM ORANI %	
	2008	2009	2010	2009/2008	2010/2009
BELARUS	152 961	142 422	152 421	-6.89	7.02

Kaynak: TC Kültür ve Turizm Bakanlığı

TC Vatandaşlarının Belarus'a İlgisi Var

Güncel bir veriye ulaşılamasa da Dünya Turizm Örgütü verilerine göre 2006 yılında Belarus'u ziyaret eden TC vatandaşı sayısı bin 803 kişi olarak gerçekleşmiş.

Ağırlıklı Belarus pazarıyla çalışan bir seyahat acentasından alınan bilgiye göre son yıllarda Türkiye'den Belarus'a olan talepte bir artış var. Bununla birlikte Belarus'taki konaklama merkezlerinin Türkiye standartlarında olmayışı sıkıntı yaşıyor.

Belarus'a THY'nin haziran sonuna kadar haftanın 3 günü karşılıklı uçuşu bulunuyor. Temmuz ayından itibaren THY uçuşlarını 4'e çıkarıyor. Balevya Havayolları'nın uçuşu ise Salı, Cuma ve Pazar olmak üzere haftanın 3 günü karşılıklı gerçekleştiriliyor.

Belarus'a Türkiye'den vizesiz girilemiyor. Vize almak için ise bir otelde rezervasyon yaptırılmış olması zorunlu kınıyor.

Belarus Turizm Verileri

Belarus'ta turizm Belarus Spor ve Turizm Bakanlığı bünyesinde yürütülüyor. Ülkedeki turizm sektörünün ekonomi içindeki payı binde 6 ile yok denecek kadar az.

Belarus Tanıtma Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Belarus'u 2008 yılında yaklaşık 5 milyon 262 bin turist ziyaret etmiş. Bu turistlerin yüzde % 87'sini Avrupalılar oluştururken, Orta ve Doğu Avrupa'nın payı % 44.33 civarında. Ülkenin turizm geliri ise yaklaşık 479 milyon ABD doları civarında.

Dünya Turizm Örgütü verilerine göre yurtdışına çıkan Belaruslular'ın sayısı 2007 yılında 517 bin kişi olarak gerçekleşmiş. Yurtdışı çıkışların yarısından fazlası Rusya'ya yapıyor, onu Litvanya, Kazakistan, Macaristan gibi eski demir perde ülkeleri izliyor.

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) verilerine göre ülkede 24 bin 616 yatak kapasitesi bulunuyor (Bunlardan 21 tanesi 3-5 yıldızlı otele ait). Yatakların doluluk oranı ise yaklaşık % 50,42.

Tarım turizmi Belarus'ta son yıllarda oldukça popüler hale gelen turizm segmentlerinden biri. Hükümetin bu turizm çeşidinin geliştirilmesi yönünde çeşitli girişimleri bulunuyor. Bununla birlikte turizm otoriteleri ülkeden bu turizm çeşidinin geliştirilmesi için altyapı, konaklama alanlarında yeni yatırımlara ihtiyaç duyulduğunu belirtiyorlar. Belarus'ta yaklaşık 50 çiftliğin tarım turizmine yönelik hizmet verdiği söyleniyor. Bunlardan 20 tanesi Avrupa'nın en güzel ormanlarının bulunduğu Bolevezhskaya Puscha civarında.

Belarus Tanıtma Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Belarus turizm sektöründe ağırlıklı olarak BDT ülkeleri, Almanya, Polonya, Türkiye, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, İsviçre, Bulgaristan ve Hollanda ile çalışıyor. Ülkede turizm sektöründe hizmet veren yaklaşık 500 firma bulunuyor. Bunlardan % 86'sı özel sektöre ait.

2008-2010 Ulusal Turizm Kalkınma Programı

Belarus Spor ve Turizm Bakanlığı, ülkedeki turizmin geliştirilmesine yönelik olarak 2008-2010 yıllarını kapsayan Ulusal Turizm Kalkınma Programı oluşturmuş. Programın içinde yürüyüş, su sporları, bisiklet turları, at binme gibi çeşitli aktiviteleri içeren 287 adet yeni turizm rotalarının belirlenmesi bulunuyor. 19 yeni otelin açılması, 34 adet mevcut otelin yenilenmesi, Varşova, Roma ve Londra gibi şehirlerde Belarus turizm ofislerinin açılması gibi çalışmalar da bu program içinde yer alıyor.

Hükümet, ayrıca turizm sektörünün geliştirilmesi amacıyla, son yıllarda diğer ülkelerle ikili ilişkilerin geliştirilmesi yönünde bir dizi kararlar almış durumda. Bunlardan bir tanesi de komşu ülkelerle ortak pazarlama stratejilerinin geliştirilmesi.

Çeşitli kaynaklardan alınan bilgiye göre ülkedeki yabancı yatırımcıların payı gün geçtikçe artıyor. 2006 yılında rakamın 351 milyon dolar civarında olduğu ifade ediliyor. Yatırımların % 48'inin özel teşebbüslerce gerçekleştirildiği de verilen bilgiler arasında.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu DEİK'ten alınan bilgiye göre Minsk şehrinde Türkiye sermayeli 43 şirket bulunuyor. Bu şirketlerden 34'ü tamamıyla Türk sermayesi ile diğerleri ise Belarus şirketleriyle ortaklıklar halinde kurulmuş durumda. Belarus'taki Türk yatırımlarının (özellikle büyük turizm yatırımları sayesinde) 50 milyon dolar civarında olduğu tahmin ediliyor.

Ülkede raylı ulaşım en fazla tercih edilen ulaşım yolu. Ülkenin Avrupa'nın göbeğinde yer alıyor oluşu, birçok ülkeye bağlantısının olması, bilet fiyatlarının uçağa göre ucuz olması sebebiyle bu ulaşım yolunu turistler için oldukça cazip kılıyor. Bu nedenle Hükümet, raylı ulaşım sisteminin geliştirilmesine yönelik devlet programları oluşturmuş durumda.

Dış İlişkilerde Karşılaşılan Bazı Sorunlar

DEİK'ten alınan bilgiye göre Belarus'ta iş yapmayı en çok zorlaştıran faktörler olarak mevzuattaki belirsizlik ve genel anlamda istikrarsızlık gösterilebilir. Gümrük mevzuatının sık değişmesi ve karmaşık bir yapıya sahip olması ihracatçıları zor duruma düşürüyor. Bürokrasi ile ilgili birçok alanda ve uygulamalarda belirsizlik oluştu Belarus'ta iş yapmak isteyen iş adamları için önemli bir sorun olarak dile getiriliyor. Gene aynı kaynaktan verilen bilgiye göre, vizelerin kısa süreli oluşu, uzun süreli vize almak için davetiye gerekmesi Türk işadamlarının karşılaştıkları sorunların başında geliyor.

GENEL BİLGİLER

Ülke Adı: Belarus Cumhuriyeti

Bağımsızlık: 1991

Başkent: Minsk

Konumu: Doğu Avrupa, Polonya'nın Doğusu

Nüfus: Yaklaşık 10 milyon

Devlet Başkanı: Aleksandr Lukashenko

Başbakan: Sergey SIDORSKIY

Etnik Grup: % 81'i Beyaz Rus, % 11.4'ü Rus, % 3.9'u Polonyalı, % 2.4'ü Ukraynalı

GSYİH: 44.77 Milyar Dolar

Kişibaşı Gelir: 10.900 US Dolar